บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมของเด็กวัยอนุบาลตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ โดยผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอนและนำเสนอการปรับปรุงโปรแกรมฯในตอนที่ 4 ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์จริยธรรมทางสังคมของเด็กวัยอนุบาลตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ระยะก่อนทดลองใช้โปรแกรม ฯ ประกอบด้วย

1.1 ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน

1.2 ด้านการให้และการรับประสบการณ์ร่วมกัน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์จริยธรรมทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ระยะหลังทดลองใช้โปรแกรม ฯ ประกอบด้วย

2.1 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

2.2 ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ชีวิตในชั้นเรียนของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมระยะหลังการทดลองใช้โปรแกรม ฯ

2.3 ผลการวิเคราะห์พอร์ตโฟลิโอเกี่ยวกับโอกาสที่เด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองได้รับการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ด้านการกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันและด้านการให้ ระดับ 2 และการรับประสบการณ์ร่วมกัน ระดับ2 ขณะเข้าร่วมโปรแกรม ฯ

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมของเด็กวัยอนุบาลตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ

ตอนที่ 4 การปรับปรุงโปรแกรมการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมของเด็กวัยอนุบาลตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์จริยธรรมทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ระยะก่อนการทดลองใช้โปรแกรม ฯ มีดังนี้คือ

1.1 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระยะก่อนการทดลองใช้โปรแกรม ฯ โดยเสนอในตารางที่12 ดังนี้

ตารางที่12 แสดงการเปรียบเทียบค่าความถี่ ค่าร้อยละ และผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยการทดสอบไคสแคว์ของคะแนนจริยธรรมทางสังคม ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมระยะก่อนการทดลองใช้โปรแกรม ฯ

จริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน					
ก่อนทดลอง	ระดับ 0	ระดับ 1	ระดับ 2	รวม	$\chi^2_{.05(2)}$
กลุ่มทดลอง	34 (12.59 %)	235 (87.04 %)	1 (0.37 %)	270	* 0.028
กลุ่มควบคุม	33 (12.04%)	240 (87.60 %)	1 (0.36 %)	274	
รวม	67	475	2	544	

* $p < .05 (\chi^2_{.05(2)}) = 5.991$

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่า ค่าความถี่ และค่าร้อยละของคะแนนจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระดับ 0,1 และ 2 มีค่าใกล้เคียงกัน และค่า χ^2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นระยะก่อนการทดลองใช้โปรแกรม ฯ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีจริยธรรมทางสังคม ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันแต่ละระดับไม่แตกต่างกัน

1.2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ด้านการให้และการรับประสบการณ์ร่วมกันของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระยะก่อนการทดลองใช้โปรแกรม ฯ นำเสนอในตารางที่ 13 ดังนี้

ตารางที่ 13 แสดงการเปรียบเทียบค่าความถี่ ค่าร้อยละ และผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยการทดสอบไคสแคว์ของคะแนนจริยธรรมทางสังคม ด้านการให้และการรับประสบการณ์ร่วมกันของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ระยะก่อนการทดลองใช้โปรแกรม ฯ

จริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ด้านการให้และการรับประสบการณ์ร่วมกัน					
ก่อนทดลอง	ระดับ 0	ระดับ 1	ระดับ 2	รวม	$\chi^2_{.05(2)}$
กลุ่มทดลอง	28 (36.84 %)	48 (63.16 %)	0 (0 %)	76	* 4.09
กลุ่มควบคุม	21 (34.43%)	37 (60.65 %)	3 (4.92 %)	61	
รวม	49	85	3	137	

* $p < .05$ ($\chi^2_{.05(2)}$) = 5.991

จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่าก่อนการทดลองใช้โปรแกรม ค่าความถี่ และค่าร้อยละของจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ด้านการให้และการรับประสบการณ์ร่วมกัน ในระดับ 0 , 1 และ 2 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าใกล้เคียงกัน และค่า χ^2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นระยะก่อนการทดลองใช้โปรแกรม ฯ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีจริยธรรมทางสังคม ด้านการให้และการรับประสบการณ์ร่วมกันแต่ละระดับไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิเคราะห์จริยธรรมทางสังคมด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน และด้านการให้และการรับประสบการณ์ร่วมกันระยะก่อนการทดลองใช้โปรแกรม ฯ ได้ดังนี้คือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีระดับจริยธรรมทางสังคมทั้งสองด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์จริยธรรมทางสังคมของเด็กวัยอนุบาลตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ระยะหลังการทดลองใช้โปรแกรม ฯ

2.1 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผู้วิจัยได้ทดสอบสมมติฐานทั้ง 4 ข้อ และนำเสนอ ดังต่อไปนี้คือ

2.1.1 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 กำหนดให้หลังการทดลองใช้โปรแกรม ฯ คะแนนจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน ระดับ 2 โดยใช้การถูงใจหรือความร่วมมือ ของเด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลอง สูงกว่า เด็กวัยอนุบาลกลุ่มควบคุม ผลการทดสอบสมมติฐาน นำเสนอในตารางที่ 14 ดังนี้

ตารางที่ 14 แสดงการเปรียบเทียบค่าความถี่ ค่าร้อยละ และผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบไคสแคว์ของคะแนนจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันระยะหลังการทดลองใช้โปรแกรม ฯ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

จริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน					
หลังทดลอง	ระดับ 0	ระดับ 1	ระดับ 2	รวม	$\chi^2_{.01(2)}$
กลุ่มทดลอง	5 (1.85 %)	233 (86.30 %)	32 (11.85 %)	270	** 38.91
กลุ่มควบคุม	44 (12.68%)	292 (84.15 %)	11 (3.17 %)	347	
รวม	49	525	43	617	

** $p < .01$ ($\chi^2_{.01(2)}$) = 9.210

จากตารางที่ 14 แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละของจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน ในระดับ 2 ระยะหลังการทดลองใช้โปรแกรมฯของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม พบว่าระดับ 2 ของกลุ่มทดลอง (11.85%) สูงกว่ากลุ่มควบคุม(3.17%) และค่า χ^2 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.1.2 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 กำหนดให้หลังการทดลองใช้โปรแกรม ฯ คะแนนจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ด้านการให้และการรับประสบการณ์ร่วมกัน ระดับ 2 โดยพิจารณาความเหมือนทางความคิด หรือประสบการณ์ ของเด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองสูงกว่าเด็กวัยอนุบาลกลุ่มควบคุม ผลการทดสอบสมมติฐานนำเสนอในตารางที่ 15 ดังนี้

ตารางที่ 15 แสดงการเปรียบเทียบค่าความถี่ ค่าร้อยละ และผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบไคสแคว์ของคะแนนจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ด้านการให้และการรับประสบการณ์ร่วมกัน ระยะหลังการทดลองใช้โปรแกรม ฯ ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

จริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ด้านการให้และการรับประสบการณ์ร่วมกัน					
หลังทดลอง	ระดับ 0	ระดับ 1	ระดับ 2	รวม	$\chi^2_{.01\,(2)}$
กลุ่มทดลอง	0 (0 %)	69 (62.73 %)	41 (37.27 %)	110	** 17.18
กลุ่มควบคุม	5 (11.11%)	33 (73.33 %)	7 (15.56 %)	45	
รวม	5	102	48	155	

** $p < .01$ ($\chi^2_{.01\,(2)}$) = 9.210

จากตารางที่ 15 แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละของจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ด้านการให้และการรับประสบการณ์ร่วมกันในระดับ 2 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระยะหลังการทดลองใช้โปรแกรม ฯ พบว่าค่าร้อยละในระดับ 2ของกลุ่มทดลอง(37.27%) สูงกว่ากลุ่มควบคุม(15.56%) และค่าχ^2 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.1.3 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 กำหนดให้หลังการทดลองใช้โปรแกรม ฯ คะแนนจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน ระดับ 2 โดยใช้การจูงใจหรือความร่วมมือ ของเด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลอง สูงกว่าระยะก่อนการทดลองใช้โปรแกรม ฯ นำเสนอผลการทดสอบสมมติฐาน ในตารางที่ 16 ดังนี้

ตารางที่ 16 แสดงการเปรียบเทียบค่าความถี่ ค่าร้อยละ และผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบไคสแคว์ของคะแนนจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน ระยะก่อน และระยะหลังการทดลองใช้โปรแกรม ฯ ของกลุ่มทดลอง

จริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน					
ระยะ	ระดับ 0	ระดับ 1	ระดับ 2	รวม	$\chi^2_{.01(2)}$
ก่อนทดลอง	34 (12.59 %)	235 (87.04 %)	1 (0.37 %)	270	** 67.19
หลังทดลอง	5 (1.85 %)	233 (86.67 %)	32 (11.85 %)	270	
รวม	39	468	33	540	

** $p < .01$ ($\chi^2_{.01(2)}$) = 9.210

จากตารางที่ 16 แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละของจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันในระดับ 2 ของกลุ่มทดลอง ระยะก่อน และระยะหลังการทดลองใช้โปรแกรม ฯ พบว่า ระยะหลังการทดลองใช้โปรแกรมฯระดับ 2 เพิ่มสูงขึ้น จากร้อยละ 0.37 เป็นร้อยละ 11.85 และค่า χ^2 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.1.4 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 กำหนดให้หลังการทดลองใช้โปรแกรม ฯ คะแนนจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ด้านการให้และการรับประสบการณ์ร่วมกัน ระดับ 2 โดยพิจารณาความเหมือนทางความคิดหรือประสบการณ์ ของเด็กวัยอนุบาล กลุ่มทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลองใช้โปรแกรม ฯ นำเสนอผลการทดสอบสมมติฐานในตารางที่ 17 ดังนี้

ตารางที่ 17 แสดงการเปรียบเทียบค่าความถี่ ค่าร้อยละ และผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบไคสแคว์ ของคะแนนจริยธรรมทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ด้านการให้และการรับประสบการณ์ร่วมกัน ระยะก่อนและระยะหลังการทดลองใช้โปรแกรมฯของกลุ่มทดลอง

จริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ด้านการให้และการรับประสบการณ์ร่วมกัน					
ระยะ	ระดับ 0	ระดับ 1	ระดับ 2	รวม	$\chi^2_{.01(2)}$
ก่อนทดลอง	28 (36.84 %)	48 (63.16 %)	0 (0 %)	76	** 74.19
หลังทดลอง	0 (0 %)	69 (62.73 %)	41 (35.78 %)	110	
รวม	28	117	41	186	

** $p < .01$ ($\chi^2_{.01(2)}$) = 9.210

จากตารางที่ 17 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ด้านการให้และการรับประสบการณ์ร่วมกัน ในระดับ 2 ของกลุ่มทดลองระยะก่อนและหลังการทดลองใช้โปรแกรม ฯพบว่าหลังการทดลองใช้โปรแกรมฯระดับ 2 เพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 0 เป็นร้อยละ 35.78 และค่า χ^2 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้นจึงสรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้

1.มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในคะแนนจริยธรรมทางสังคมด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน และด้านการให้และการรับประสบการณ์ร่วมกันระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมภายหลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ

2. มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในคะแนนจริยธรรมทางสังคมด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันและด้านการให้และการรับประสบการณ์ร่วมกันของกลุ่มทดลองระยะก่อนการทดลองและหลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2 ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ชีวิตในชั้นเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระยะหลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ

การสัมภาษณ์ชีวิตในชั้นเรียน เป็นส่วนประกอบในการพิจารณาบรรยากาศการเรียนรู้ของเด็กในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งมีผลต่อการส่งเสริมและพัฒนาระดับจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน และด้านการให้และการรับประสบการณ์ร่วมกัน ให้เพิ่มสูงขึ้น หรือลดต่ำลง

การนำเสนอข้อมูลส่วนใหญ่จะเป็นการรายงานผลการวิเคราะห์เชิงบรรยายถึงสิ่งที่เด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมได้รับประสบการณ์ในชั้นเรียนในระยะทดลองใช้โปรแกรม ฯ และรายงานค่าสถิติในส่วนที่สามารถนำสถิติมาใช้ในการวิเคราะห์ได้ โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 6 ด้านคือ

2.2.1 ด้านกฎเกณฑ์หรือข้อตกลงร่วมกันในชั้นเรียน

ข้อคำถามด้านกฎเกณฑ์หรือข้อตกลงร่วมกันในชั้นเรียน จากการสัมภาษณ์ชีวิตในชั้นเรียน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการสร้างกฎเกณฑ์หรือข้อตกลงร่วมกัน พบว่า กลุ่มทดลองทั้งหมดแสดงให้เห็นถึง การเป็นผู้สร้างกฎเกณฑ์ หรือข้อตกลงร่วมกัน ที่ใช้ในห้องเรียน ขณะที่กลุ่มควบคุม ประมาณร้อยละ 60 ไม่รู้จักกฎเกณฑ์ หรือข้อตกลงร่วมกัน และร้อยละ 40 ไม่รู้จักและไม่เคยปฏิบัติ และเมื่อถามว่าใครเป็นผู้สร้าง กลุ่มควบคุมส่วนใหญ่ตอบว่า ครูเป็นผู้สร้าง และตนเองเป็นผู้ปฏิบัติตาม สำหรับกลุ่มทดลองส่วนใหญ่ ให้คำตอบเกี่ยวกับการรู้จักรับฟังเมื่อเพื่อนพูด รู้จักรอคอยเมื่อต้องการใช้สิ่งของที่เพื่อนใช้อยู่ ไม่สั่งเพื่อน ช่วยกันดูแลรักษาห้องเรียนให้สะอาดหลังจากเลิกเรียน และไม่ทะเลาะกัน เป็นต้น

การลงมติเป็นประเด็นหนึ่งที่นำมาสัมภาษณ์เด็กในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม เกี่ยวกับความหมาย และการปฏิบัติ พบว่า กลุ่มควบคุมร้อยละ 100 ไม่รู้จักความหมาย และไม่เคยปฏิบัติการลงมติในชั้นเรียน ขณะที่กลุ่มทดลองร้อยละ 100 รู้จักความหมาย และเคยปฏิบัติการลงมติในชั้นเรียน ดังตารางที่ 21

เมื่อถามว่าเคยลงมติในเกี่ยวกับอะไร กลุ่มทดลองที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการลงมติส่วนใหญ่ตอบว่า เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกกิจกรรมต่าง ๆ เมื่อมีความคิด เห็นแตกต่างกัน

เช่นการคัดเลือกหัวข้อสำหรับทำโครงการ การเลือกหนังสือนิทานสำหรับอ่าน การตั้งชื่อกลุ่ม การตั้งชื่อกระต่าย การตั้งกฎเกณฑ์ หรือข้อตกลงร่วมกัน เป็นต้น

ตารางที่ 18 แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม การรู้จักความหมาย การเป็นผู้สร้างกฎเกณฑ์หรือข้อตกลงร่วมกัน และ การลงมติ

ข้อคำถาม	รู้จัก และปฏิบัติ n = 20	ไม่รู้จัก แต่ปฏิบัติ n = 20	ไม่รู้จักไม่ปฏิบัติ n = 20	รวม
1.)รู้จักความหมายของกฎเกณฑ์หรือข้อตกลงกันหรือไม่ และเคยปฏิบัติหรือไม่				
กลุ่มทดลอง	10 (100%)	-	-	10
กลุ่มควบคุม	-	6 (60%)	4 (40%)	10
2.) รู้จักความหมายของการลงมติหรือไม่ และเคยปฏิบัติหรือไม่				
กลุ่มทดลอง	10 (100%)	-	-	10
กลุ่มควบคุม	-	-	10 (100%)	10

2.2.2 ด้านการกระทำผิด

ข้อคำถามทั้งหมดในประเด็นที่ 2 เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดกฎเกณฑ์หรือข้อตกลงร่วมกันในชั้นเรียน การทำร้ายร่างกาย และการขโมย เมื่อผู้วิจัยถามว่าครูทำอย่างไรเมื่อมีเด็กบางคนไม่ทำตามกฎเกณฑ์หรือข้อตกลงร่วมกันในชั้นเรียน พบว่า กลุ่มทดลองส่วนใหญ่ ตอบว่า ครูอธิบาย หรือให้เด็ก ๆ ร่วมกันคิดถึงผลลัพธ์หรือสิ่งที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำ

หรือใช้การตักเตือน และห้ามปรามด้วยคำพูด นอกจากนี้พบว่าเด็กในกลุ่มทดลองคนหนึ่งตอบว่า ครูสอนให้เข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

ในกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่ตอบว่า ครูลงโทษโดยการดุและตี หรือถ้าทำร้ายร่างกายเพื่อนก็ให้เพื่อนที่ถูกทำร้ายกระทำพฤติกรรมเหมือนที่ตนเองทำ เช่น ตีคืน นอกจากนี้กลุ่มควบคุมบางคนตอบว่าถูกแยกออกจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียน เช่น ให้ยืนหรือนั่งเฉย ๆ

ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับขโมย พบว่า ทั้งสองกลุ่มรู้จักความหมายของขโมย แต่ไม่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการขโมย หรือ ถูกเพื่อนขโมยของ

2.2.3 ด้านการตอบสนองของเด็กที่มีต่อปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ข้อคำถาม ด้านการตอบสนองของเด็กที่มีต่อปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้งหมดที่เน้นให้เด็กตอบคำถามเกี่ยวกับ " วิธีการที่ตนเองคิดว่าดีที่สุดที่จะกระทำเมื่อเพื่อนแย่งของที่ตนเองกำลังใช้อยู่ หรือ ถูกเพื่อนตี " พบว่า กลุ่มทดลองส่วนใหญ่ เลือกใช้วิธีการพูดคุยกับเพื่อน เช่น พูดว่าขอให้เราใช้ก่อน ให้รอก่อน หรือ ใช้วิธีการทำงานให้เร็วขึ้นเพื่อให้เพื่อนได้ใช้ของ และถ้าเพื่อนทำร้าย กลุ่มทดลองส่วนใหญ่ใช้การพูดตักเตือน หรือห้ามเพื่อน แต่ถ้าเพื่อนไม่เชื่อ กลุ่มทดลองส่วนใหญ่เลือกใช้วิธีการฟ้องครู และบางส่วนเลือกใช้วิธีการตั้งกฎเกณฑ์ หรือข้อตกลงร่วมกันเพื่อไม่ให้มีการทำร้ายร่างกายกัน

กลุ่มควบคุม ส่วนใหญ่ พบว่าเลือกใช้วิธีการโต้ตอบกับเพื่อนด้วยความรุนแรง เช่น การแย่งกลับคืนเมื่อถูกแย่งของและการตีเพื่อนกลับคืนเมื่อถูกเพื่อนทำร้ายร่างกาย แต่มีบางคนเลือกใช้วิธีการฟ้องครู บางคนตอบว่าใช้การทำงานของตนเองให้เสร็จโดยเร็ว เพื่อให้เพื่อนได้ใช้ของโดยไม่ต้องแย่ง และบางคนตอบว่าใช้การวิ่งหนีเมื่อเพื่อนทำร้ายร่างกาย

เมื่อถามว่าครูเคยพูดคุยถึงวิธีการแก้ปัญหาเมื่อเด็ก ๆ ในห้องทะเลาะกันหรือไม่ และครูพูดว่าอย่างไร กลุ่มทดลองทั้งหมดตอบว่า เคย โดยครูให้ช่วยกันคิดว่าจะแก้ปัญหาอย่างไร แต่กลุ่มควบคุมทั้งหมดตอบว่าไม่เคย

2.2.4 ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์แบบร่วมมือระหว่างเด็กในชั้นเรียน

ข้อคำถามในด้านที่ 4 เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้เด็กสร้างความสัมพันธ์แบบร่วมมือระหว่างเด็กด้วยกันในชั้นเรียนคำถามเน้นถึงวิธีที่เด็กแสดงออกเมื่อเพื่อนได้รับความเดือดร้อน หรือเจ็บป่วยและถามถึงความรู้สึก พบว่า ทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ตอบว่า ชอบช่วยเหลือเพื่อนในการทำงาน และต้องการช่วยเหลือเพื่อนที่เจ็บป่วยให้หายด้วยการปฐมพยาบาลหรือบอกครูให้รู้

เมื่อถามถึงความพึงพอใจของครูในการส่งเสริมความสัมพันธ์แบบร่วมมือ พบว่า กลุ่มทดลองทั้งหมดตอบว่าครูชอบให้เด็กช่วยเหลือและทำงานร่วมกัน ขณะที่กลุ่มควบคุมทั้งหมดตอบว่า ครูไม่ชอบให้เด็กช่วยเหลือหรือทำงานร่วมกัน ครูต้องการให้ช่วยเหลือตัวเอง

2.2.5 ด้านเหตุผลการมาโรงเรียน

ข้อคำถามทั้งหมดเน้นให้เด็กแสดงเหตุผลการมาโรงเรียน พบว่า ทั้งสองกลุ่มชอบมาโรงเรียน ซึ่งให้เหตุผลการมาโรงเรียนของกลุ่มทดลองคือ ได้ความรู้ ได้เล่นกับเพื่อน และได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะกิจกรรมที่ทำร่วมกันในโครงการ เช่น การสร้างบ้านให้กระต่าย การแสดงละคร เป็นต้น กลุ่มควบคุมให้เหตุผลส่วนใหญ่ในการมาโรงเรียนคือ ได้ความรู้ และต้องการมาเข้าร่วมกิจกรรมในศูนย์การเรียนนอกเหนือจากการเรียนปกติในชั้นเรียน เด็กวัยอนุบาลในกลุ่มควบคุมสามารถเล่าความประทับใจที่ได้รับจากการทำกิจกรรมในศูนย์การเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเด็กชอบทำกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในศูนย์การเรียนมากกว่าการเรียนในชั้นเรียนปกติ

2.2.6 ประเด็นอื่น ๆ

นอกจากนี้ยังมีประเด็นอื่น ๆ ที่ถาม เช่นครูเคยไม่พอใจเด็ก ๆ หรือไม่ และไม่พอใจเรื่องอะไร ทั้งสองกลุ่มตอบว่า ครูเคยไม่พอใจ ในกลุ่มทดลองตอบว่า ครูมักจะไม่พอใจเมื่อเด็ก ๆ ไม่ช่วยเหลือกัน และทะเลาะกัน ในกลุ่มควบคุมตอบว่า ครูมักจะไม่พอใจเมื่อเด็ก ๆ ทำผิดคำสั่ง ทำงานไม่ถูกต้อง เขียนหนังสือ บวกเลข ผิด และแกล้งเพื่อน

จากการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ชีวิตในชั้นเรียน สามารถสรุปได้ว่าชั้นเรียนของกลุ่มทดลองมีบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการส่งเสริม และพัฒนาระดับจริยธรรมทางสังคมของเด็กวัยอนุบาลตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส มากกว่าชั้นเรียนของกลุ่มควบคุม จึงเป็นเหตุผลที่ช่วยสนับสนุนผลการทดสอบสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากพอร์ตโฟลิโอเกี่ยวกับโอกาสที่เด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองได้รับการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันและด้านการให้และการรับประสบการณ์ร่วมกันในระดับ 2 ขณะเข้าร่วมโปรแกรม ฯ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในพอร์ตโฟลิโอรายบุคคล และพอร์ตโฟลิโอของชั้นเรียน ซึ่งประกอบด้วย การบันทึกวิดีทัศน์ ภาพถ่าย และผลงานของเด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองขณะเข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรมฯ พบว่า ขณะที่เด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการกระต่ายน่ารักในโปรแกรมฯได้เปิดโอกาสให้เด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองได้เรียนรู้และแสดงออกถึงการพัฒนาระดับจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน ระดับ 2 โดยใช้การถูงใจหรือความร่วมมือ และด้านการให้และการรับประสบการณ์ร่วมกัน ระดับ 2 โดยการพิจารณาร่วมกันในความเหมือนทางความคิดและประสบการณ์ ซึ่งนำเสนอในตัวอย่างที่ 1 ถึง 18 ดังนี้

<u>ตัวอย่างที่ 1</u> แสดงโอกาสที่เด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองได้เรียนรู้และแสดงออกถึงการกล่าวคำขอโทษบุคคลอื่นด้วยความจริงใจ (NS 2 - APO) และการแสดงออกถึงการขอโทษอย่างจริงใจ (SE 2- APOL)

ในระยะเริ่มต้นโครงการในช่วงท้ายสัปดาห์ที่ 1 ยังคงเป็นระยะที่เด็กและผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคยและเรียนรู้อุปนิสัยของเด็กแต่ละคนในกลุ่มทดลอง ขณะที่ทุกคนกำลังปั้นดินเหนียวเป็นรูปกระต่ายจากประสบการณ์เดิมของเด็กๆ ที่รู้จักกระต่าย นทต้องการถามผู้วิจัย แต่ใช้วิธีที่ไม่สุภาพ คือ นำดินเหนียวที่อยู่ในมือมาสะกิดที่แขนเสื้อ ทำให้เปื้อนดินเหนียว เมื่อผู้วิจัยสังเกตการแสดงออกของนท พบว่านทหัวเราะชอบใจ จึงเป็นโอกาสที่จะอธิบายให้เด็กๆ ได้เข้าใจความรู้สึกของบุคคลอื่น และรู้จักการกล่าวคำขอโทษบุคคลอื่นอย่างจริงใจ

ตัวอย่างที่ 1 (ต่อ) แสดงโอกาสที่เด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองได้เรียนรู้และแสดงออกถึงการกล่าวคำขอโทษบุคคลอื่นด้วยความจริงใจ (NS 2 - APOL) และการแสดงออกถึงการขอโทษอย่างจริงใจ (SE 2- APOL)

ผู้วิจัย : นท ...
นท : (ยิ้ม)
ผู้วิจัย : เด็กๆ คะ ... นทเอาดินเหนียวมากระแทกที่หัวไหล่อาจารย์ทำไมนททำอย่างนี้ล่ะคะ .....
เพื่อน ๆ : (หยุดการทำกิจกรรมมองมาที่หัวไหล่อาจารย์ และมองที่นท)
ผู้วิจัย : นทควรจะทำยังไงคะ
นท : (ไม่ตอบ)
เพื่อน ๆ : นทต้องขอโทษ
นท : (ยิ้มแบบล้อเล่น และกล่าวคำขอโทษเบา ๆ)
ผู้วิจัย : (ผู้วิจัยต้องการให้นทเรียนรู้คุณค่าของการขอโทษอย่างจริงใจ) ขอโทษอย่างนี้ถ้าอาจารย์ไม่ให้อภัยนทจะทำยังไงคะ เพราะว่านทไม่ได้ขอโทษมาจากใจของนทเลย นทไม่ได้คิดว่าคนอื่นจะเป็นอย่างนั้นคะ นทถึงได้ทำแบบนี้ แล้วอย่างนี้นทจะทำยังไง
นท : (หยุด ท่าทางครุ่นคิดถึงการกระทำของตนเอง)
ผู้วิจัย : นทจะทำยังไงถ้าอาจารย์ไม่ให้อภัย (พยายามให้นทคิดถึงความรู้สึกของบุคคลอื่น)
เพื่อน ๆ : (รับฟังและช่วยกันเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาให้นท)
ป่อม : นทต้องเอาผ้าไปซัก
ปี : (เดินมาดู)
ผู้วิจัย : ถ้าอาจารย์ทำนทบ้างนทจะรู้สึกอย่างไร
นท : (ไม่ตอบ)
ปุน : นทก็จะรู้สึกโกรธ
อาจารย์ : อาจารย์ก็รู้สึกโกรธนทแล้วนะตอนนี้ (อธิบายความรู้สึกของตนเองเพื่อให้เด็กเข้าใจความรู้สึกของบุคคลอื่นมากขึ้น)แต่ครั้งนี้อาจารย์ให้อภัย ครั้งหลังนทอย่าทำกับใคร ๆ แบบนี้
ปุน : (บอกเพื่อน) นทต้องขอโทษอย่างจริงใจเลย นท
นท : (กล่าวคำขอโทษ ด้วยท่าทางสุภาพ) ขอโทษครับ
ผู้วิจัย : (รับฟังคำขอโทษของนท)

เมื่อผู้วิจัยไปจัดเตรียมน้ำสำหรับให้เด็กๆล้างอุปกรณ์ผู้ช่วยวิจัยได้บันทึกภาพปุน คุยกับนทเรื่องการกระทำของนท ขณะทำงานร่วมกัน

ปุน : นทจำที่อาจารย์จิ๊ดเมื่อกี้ได้มั้ย ถ้านททำอย่างนี้อีกมันไม่สุภาพเลยรู้เปล่า

จากเหตุการณ์ครั้งนี้ ทำให้เด็กทุกคนเรียนรู้ที่จะตระหนักถึงความรู้สึกของบุคคลอื่นมากขึ้น และเข้าใจความหมาย และคุณค่าของการกล่าวคำขอโทษ ซึ่งระยะแรกเด็ก ๆ มองว่าการกล่าวคำขอโทษเป็นเรื่องตลก และไม่ชอบที่จะกล่าวคำขอโทษ ในระยะต่อมาพบว่าเด็กสามารถกล่าวคำขอโทษเพื่อนมากขึ้นเมื่อตนเองกระทำผิด

<u>ตัวอย่างที่ 2</u> แสดงโอกาสของเด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองในการเรียนรู้ และการแสดงออกถึงการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อแสดงถึงความร่วมมือ (NS 2 -TUR)

เมื่อโครงการเข้าสู่ระยะที่ 1 เริ่มต้นโครงการ เด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองได้เรียนรู้ที่จะผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งโปรแกรมฯ ได้เน้นในส่วนนี้เป็นอย่างมาก เพราะสะท้อนถึงความมีระเบียบวินัย และการแสดงถึงการให้ความร่วมมือกัน เช่น สัปดาห์ที่ 2 เด็กหมุนเวียนกันวาดรูปในแผนภูมิเครือข่ายการเรียนรู้ในโครงการกระต่ายน่ารัก

ผู้วิจัย : เด็ก ๆ รู้มั้ยว่าอาหารกระต่ายมีอะไรบ้าง
ปลื้ม : แครอทค่ะ (วาดแครอท)
เพื่อน ๆ : หนูอยากวาดด้วย
ผู้วิจัย : ค่ะ อาจารย์รู้ว่าเด็ก ๆ อยากวาด คิดไว้นะ เดี๋ยวปลื้มวาดเสร็จ อาจารย์จะส่งไปให้วาดค่ะ

<u>ภาพที่ 4</u> แสดงภาพเด็ก ๆ ทุกคนหมุนเวียนกันวาดภาพในแผนภูมิเครือข่ายการเรียนรู้ในโครงการกระต่ายน่ารัก

ตัวอย่างที่ 3 แสดงโอกาสของเด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองในการเรียนรู้และแสดงออกถึงการอธิบายให้เหตุผลถึงความต้องการในเงื่อนไขของการอยู่ร่วมกันหรือการมีประสบการณ์ ร่วมกัน (NS2-SHO)

บรรยากาศการเรียนรู้ในโปรแกรม ฯ เน้นให้เด็กสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการ แต่ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นความขัดแย้งจึงเป็นโอกาสที่สำคัญในการส่งเสริมให้เด็กได้ให้เหตุผลและเสนอแนวทางที่จะแก้ปัญหาร่วมกัน ทุกวันก่อนหรือหลังทำกิจกรรมในโครงการ เด็กได้พูดคุยร่วมกันเป็นกลุ่มโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้นำในการพิจารณาพูดคุยเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ เด็กได้นำปัญหามาพูดคุย และเสนอแนวทางการแก้ปัญหาอันนำไปสู่การสร้างกฎเกณฑ์หรือข้อตกลงร่วมกัน

ดังเช่น ขณะทำโครงการในสัปดาห์ต้น ๆ ของการทดลองใช้โปรแกรม ฯ เด็กมักมีปัญหาความขัดแย้ง โดยเฉพาะกรณีที่นท ซึ่งเป็นเด็กผู้ชายชอบแกล้งเพื่อนผู้หญิง ทำให้เกิดการฟ้องครูขึ้น

ผู้วิจัย	:	หนูลองเล่าเหตุการณ์ซิคะว่าเป็นยังไง
ปอม	:	เขาตั้งใจเลยค่ะ เวลาเห็นเพื่อนเดินไป (ฟ้องเรื่องเปิดกระโปรง)
ปุน	:	เขาชอบเล่นออกคำสั่งตลอดเวลา ตรงนี้จะทำอะไร ตรงนั้นจะทำอะไร ตอนเล่น
ผู้วิจัย	:	(หันไปบอกนท) เราไม่ควรสั่งเพื่อน แต่เราควรจะถามเพื่อนว่าเราเล่นอย่างนี้กันดีมั้ย
ปลื้ม	:	เราไม่ใช่บอกว่า เราเป็นลูกทหารนะ (บอกนท)
ปุน	:	แล้วบอกว่าจะเอาปืนมายิงเพื่อน
ผู้วิจัย	:	นทฟังนะคะ (บอกให้รับฟังความรู้สึกของเพื่อนที่มีต่อนท)
ปอม	:	ห้ามสั่งคำสั่งเกินไป ต้องรักชาติด้วย (ถ้าเป็นทหาร)
ปลื้ม	:	ตำรวจต้องช่วยชาติ
ปุน	:	ไม่ใช่จงใจแกล้งมีปืนอยู่ในมือ
ผู้วิจัย	:	ถ้านทอยากเป็นทหารนทต้องพูดกับประชาชนเพราะ ๆ ดี ๆ
นท	:	(รับฟัง ด้วยสีหน้าที่แสดงการยอมรับ)

ภาพที่ 5 แสดงภาพการพูดคุยปัญหาและการสร้างข้อตกลงร่วมกัน

ภาพที่ 6 แสดงภาพข้อตกลงร่วมกันที่เด็ก ๆ ได้ร่วมกันสร้างและปฏิบัติตาม

ขณะเดียวกันเด็กๆได้แสดงโอกาสของเด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองในการเรียนรู้และแสดงออกถึงการเป็นผู้อธิบาย กฎเกณฑ์ หรือข้อตกลงร่วมกันให้บุคคลอื่นรับทราบ (NS2- RUL) เช่น เมื่อเกิดปัญหานทชอบแกล้งเพื่อน ผู้วิจัยนำเด็กเข้าสู่การเรียนรู้การสร้างกฎเกณฑ์ หรือข้อตกลงร่วมกันในกลุ่มพาวเวอร์ ซึ่งได้ข้อสรุปคือ "ห้ามแกล้งเพื่อน เล่นด้วยกันดี ๆ " เป็นต้น เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่นทไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกันในกลุ่ม ผู้วิจัยพบว่า เด็ก ๆ ได้อธิบายข้อตกลงให้กับนทที่ไม่ปฏิบัติตามโดยอ้างข้อตกลงร่วมกัน เช่น ปูน พูดว่า " เอาอีกแล้วนะนท จำไม่ได้เหรอว่าห้ามแกล้งเพื่อน "

ตัวอย่างที่ 4 แสดงโอกาสของเด็กวัยอนุบาลในการเรียนรู้ และแสดงออกถึงการใช้จินตนาการหรือแสดงบทบาทเพื่อให้ประสบการณ์ชัดเจนขึ้น (SE2- FAN)

ระยะเริ่มต้นของโครงการ เด็กได้รับการส่งเสริมให้ใช้ความคิด จินตนาการของตนเองเพื่อให้เพื่อน ๆ เข้าใจความคิดของตนเอง เพื่อพัฒนาโครงการ เช่น เด็ก ๆ ร่วมกันพูดคุยเกี่ยวกับบ้านที่จะสร้างให้กระต่าย และทุกคนได้วาดภาพตามความคิด และจินตนาการของตนเองเพื่ออธิบายให้เพื่อน ๆ เข้าใจว่าตนเองคิดอย่างไร

ภาพที่ 7 แสดงภาพเด็กอธิบายภาพบ้านที่วาดตามความคิด และจินตนาการของตนเองให้เพื่อน ๆ เข้าใจ

แบบบ้านของ บี	แบบบ้านของ ปุน
"บ้านมีโพรงไม้ให้กระต่ายอยู่ และในบ้านมีผ้าห่ม "	" บ้านมีสนามหญ้าให้กระต่ายวิ่ง มีเตียงนอน มีตู้เสื้อผ้า "
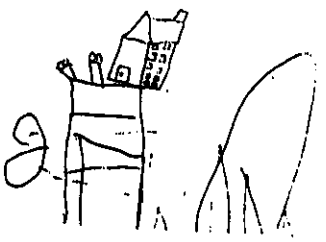	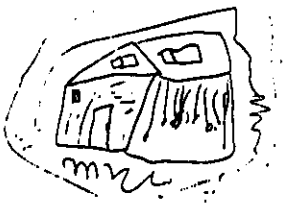

ตัวอย่างที่ 5 แสดงโอกาสที่เด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองได้เรียนรู้และแสดงออกถึงการตรวจสอบกับบุคคลอื่น โดยการถามเพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีใครใช้ของหรืออุปกรณ์ที่ผู้ทดกำลังจะใช้(NS2- CHOW)

ขณะที่เด็กเข้าร่วมโปรแกรม ฯ เด็กต้องเกี่ยวข้องกับการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการทำงาน ทั้งกรรไกร กาว สี ฟู่กัน และอื่น ๆ เพื่อทำงานในโครงการ จึงเป็นโอกาสที่ดีที่ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้เด็กทุกคนได้รู้จักตรวจสอบกับเพื่อน ๆ โดยการถามว่าใครต้องการใช้อุปกรณ์นี้หรือไม่ หรือใครมีอุปกรณ์ที่ตนเองจะใช้บ้างเพื่อให้เด็กสามารถทำงานในโครงการร่วมกันได้โดยไม่มีปัญหา

จากการสังเกตพบว่าระยะแรกเด็กไม่สนใจที่จะถามถึงความต้องการใช้อุปกรณ์ของเพื่อนและเกิดปัญหาการแย่งอุปกรณ์ ผู้วิจัยให้เด็กเสนอแนะวิธีการและได้ข้อสรุปคือวางอุปกรณ์ไว้ส่วนกลาง และเสนอแนะเพิ่มเติมให้เด็กใช้การถามว่าใครต้องการใช้อุปกรณ์นี้บ้างก่อนนำไปใช้ เพื่อให้แน่ใจก่อนนำไปใช้เพราะเพื่อนอาจจะกำลังใช้อยู่ ซึ่งพบว่า เด็กใช้ถามเพื่อนมากขึ้น เช่น บี ถามเพื่อน ๆ อีกกลุ่มว่า " ใครจะใช้กาวบ้าง " ซึ่งเป็นกาวส่วนกลางก่อนที่จะนำไปใช้ในกลุ่มของตนเอง

ภาพที่ 8 แสดงภาพเด็กแบ่งปันกันใช้อุปกรณ์

ตัวอย่างที่ 6 แสดงโอกาสที่เด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองได้เรียนรู้ และแสดงออกถึงการใช้คำถามถามเพื่อค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับงาน ซึ่งช่วยให้การทำงานร่วมกับบุคคลอื่นบรรลุผล (NS 2- IQ)

ขณะที่เด็กทำกิจกรรมในโครงการกระต่ายน่ารัก เด็กมีคำถามเกี่ยวกับวิธีการประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ กับผู้วิจัยเสมอ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ข้อสงสัยเป็นโอกาสในการส่งเสริมให้เด็กรู้จักใช้คำถามเหล่านี้กับเพื่อน ๆ และให้เพื่อน ๆ ได้มีโอกาสฝึกการที่จะช่วยแก้ปัญหาให้กับบุคคลอื่นอีกด้วย

นท : อาจารย์ พัดลมกระต่ายทำยังไง
ผู้วิจัย : (รับฟังปัญหา) นทลองคิดดูซิว่าจะทำยังไง
นท : ทำแล้วมันติดไม่ได้
ผู้วิจัย : ลองปรึกษากับเพื่อนว่าจะทำยังไง (ให้นทปรึกษาเพื่อน)
เด็ก ๆ คะ นทอยากทำพัดลมให้กระต่ายเด็ก ๆ มีความคิดมั้ยคะ
ปุน : มีค่ะ มานี่ (เรียกนทไปใกล้ ๆ) เราจะบอกให้ นทก็เอาสก็อตเทปติดซิ
นท : (รับฟังและทำตามที่ปุนแนะนำ)

ภาพที่ 9 แสดงภาพเด็กใช้คำถามเพื่อค้นหาข้อมูลในการทำงาน ซึ่งช่วยให้ทำงานกับบุคคลอื่นบรรลุผล

นทสามารถติดพัดลมได้โดยปุนให้คำแนะนำจากนั้นนทและปุนปรึกษาการตกแต่งบ้านให้กระต่ายกับนทและเพื่อน ๆ

<u>ตัวอย่างที่ 7</u> แสดงโอกาสที่เด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองได้เรียนรู้และแสดงออกถึงการเป็นผู้ช่วยเหลือ และเป็นผู้แก้ปัญหาให้บุคคลอื่นด้วยความจริงใจ (NS2- AOF)

ในสัปดาห์ที่ 4 ของการทดลองใช้โปรแกรม ฯ กลุ่มของปูน และกลุ่มของปอม ออกแบบและสร้างบ้านกระต่าย กลุ่มละ 1 หลัง เมื่อกลุ่มของปูนสร้างบ้านเสร็จแล้วต้องการจะทำหิมะให้กระต่าย ทุกคนในกลุ่มตกลง นท ปูน ปลื้ม และขวัญ จึงใช้โฟมมาขูดให้เป็นชิ้นเล็ก ๆ โปรยไปที่บ้านของกระต่าย แต่โฟมมีน้ำหนักเบาและปลิวไปทั่วห้อง จากเหตุการณ์นี้ผู้วิจัยได้สังเกตพบว่าเด็กได้แสดงออกถึงการเป็นผู้ช่วยเหลือและเป็นผู้แก้ปัญหาให้บุคคลอื่นด้วยความจริงใจ

ปอม : เดี๋ยวมัน (กระต่าย) ก็กินเข้าไปหรอก ....เถอะเทอะแล้วเก็บเองนะ
นท : ก้อปุยฝ้ายอยู่ในบ้าน (ไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่เพื่อนบอก)
ปอม : อยู่ในบ้านก็อาจออกมากินได้
อ้อ : (สนับสนุน) ใช่ คิดว่าไม่ควรทำหิมะเลย เพราะปุยฝ้ายอาจจะกินไปแล้วก็ตายได้

ผู้วิจัยเห็นปัญหาเรื่องการทำหิมะที่เกิดขึ้นและต้องการให้เด็กร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาว่าดีหรือให้โทษอย่างไร แต่กลุ่มของปูนให้เหตุผลว่า กระต่ายมีสมองสามารถคิดได้ว่าอะไรคือสิ่งที่กินได้ และกินไม่ได้ ซึ่งพวกเขาต้องการความสวยงาม และแปลกตาเพื่อให้กระต่ายได้รู้สึกว่าอยู่ในหิมะ

จากตัวอย่างที่ 7 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มปอมเป็นห่วงกลัวกระต่ายจะกินโฟมเข้าไป เมื่อแต่ละฝ่ายมีเหตุผลผู้วิจัยยุติการถกปัญหา และต้องการให้กลุ่มปูนรู้ว่าผลลัพธ์ของการใช้โฟมเป็นอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยให้เหตุผลว่ากระต่ายอาจกินโฟมและได้รับอันตรายได้ และปัญหาที่เพื่อน ๆ เตือน คือการทำความสะอาดยาก จะทำอย่างไร ทุกคนในกลุ่มของปูนรับทราบปัญหาและตกลงกันว่าจะช่วยกันเก็บ

เมื่อหมดเวลาทุกคนช่วยกันทำความสะอาด เก็บของ กลุ่มของปอม ช่วยกันเก็บสิ่งของต่างๆ และยังช่วยกลุ่มของปูนเก็บเศษโฟมที่ปลิวจนสะอาดด้วยความยากลำบาก ซึ่งทำให้กลุ่มของปูนเข้าใจว่าทำไมเพื่อนจึงเตือน เด็กสามารถรับฟังข้อเสนอแนะและ ความคิดเห็นของเพื่อนมากขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ชมเชยกลุ่มของปอมที่ช่วยเพื่อนแก้ไขปัญหาด้วยความจริงใจ

ภาพที่ 10 แสดงภาพเด็ก ๆ ช่วยกันเก็บทำความสะอาดหลังเลิกทำกิจกรรม

จากภาพที่ 10 แสดงถึงกิจกรรมดูแลห้องเรียนในแต่ละวันที่เด็กได้ช่วยกันเก็บอุปกรณ์สิ่งของเครื่องใช้เข้าที่และช่วยกันทำความสะอาด โดยผู้วิจัยอธิบายให้เด็ก ๆ รับทราบว่าผู้วิจัยต้องทำเพียงคนเดียว ทุกวันหลังทำกิจกรรมในโครงการ ผู้วิจัยไม่ต้องร้องขอเด็กทุกคนเข้าใจและช่วยเหลือกัน เด็กทุกคนยังช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากขึ้นในการหยิบจับสิ่งของต่าง ๆ โดยที่เพื่อน ๆ ไม่ได้ร้องขอ จึงเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้เด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองได้เรียนรู้และแสดงออกถึงการเสนอให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นโดยบุคคลอื่นไม่ได้ร้องขอแต่เป็นสิ่งที่บุคคลอื่นต้องการความช่วยเหลือ (NS2-OFF) และฝึกให้ทุกคนได้มีความรับผิดชอบร่วมกันอีกด้วย

<u>ตัวอย่างที่ 8</u> แสดงโอกาสที่เด็กวัยอนุบาลในกลุ่มทดลองได้เรียนรู้ และแสดงออกถึงการเป็นผู้เกลี้ยกล่อมโดยใช้ท่าทีแสดงความอ่อนโยน (NS 2- COA)

ในทุกระยะของการร่วมกิจกรรมในโปรแกรม ฯ เด็กเรียนรู้ที่จะเข้าใจความรู้สึกของบุคคลอื่น และรู้จักการใช้คำพูดที่แสดงถึงความอ่อนโยน และมีไมตรีจิต การที่เด็กต้องขอความช่วยเหลือจากเพื่อน ในโครงการเป็นโอกาสอันดีที่จะฝึกให้เด็กรู้จักการใช้คำพูด โดยผู้วิจัยคอยแนะนำ เช่น ปอม ชอบพูดกับเพื่อนด้วยเสียงดังคล้ายตะโกน

ผู้วิจัย	:	ปอมพูดกับเพื่อนเพราะ ๆ ซิคะพูดอย่างนี้ใครจะช่วยหนูทำงานละจ๊ะ
เพื่อน	:	ใช่ ปอมพูดไม่เพราะเลย
ปอม	:	(ปรับน้ำเสียง) ขอโทษ ช่วยจับให้เราหน่อย เราจะติดกาว
เอริช	:	(ช่วยปอมจับบ้านกระต่าย ตามคำร้องขอ)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างที่ 9 แสดงโอกาสที่เด็กวัยอนุบาลในกลุ่มทดลองได้เรียนรู้ และแสดงออกถึงการเป็นผู้ใกล่เกลี่ยประนีประนอม หรือเสนอทางเลือกที่ตกลงกันได้ในความขัดแย้งของทั้งสองฝ่าย (NS 2-CPM)

ขณะที่เด็กทำกิจกรรมในโครงการผู้วิจัยเข้าไปรับรู้และชี้แจงให้เหตุผลต่าง ๆ เมื่อเด็กมีปัญหาความขัดแย้งระหว่างเพื่อนเกิดขึ้นเสมอ ซึ่งสังเกตพบว่าเด็กได้เรียนรู้และสามารถแสดงบทบาทของการเป็นผู้ใกล่เกลี่ยโดยใช้การประนีประนอมกับเพื่อนได้ เช่นขณะที่ บี กับปลื้มกำลังจะทะเลาะกันเพราะความเข้าใจผิดเรื่องการสร้างบ้านให้กระต่ายอยู่

บี : ไช่ปลื้ม ของปลื้มแค่นี้เอง (มองดูบ้านปลื้ม) ปลื้มดูของเราซะก่อน (ยกบ้านไปอวด)

ปอม : (รับฟังและรู้ว่าบี เข้าใจผิด และอาจมีปัญหาทะเลาะกันได้) อย่าไปว่าปลื้มซิ เขายิ่งไม่สบายอยู่ เดี๋ยวเขาเสียใจแย่

บี : (หยุดฟังปอม เมื่อเข้าใจว่าปลื้มไม่ค่อยสบายและไม่มีเจตนาที่จะทะเลาะกับบี บีจึงเปลี่ยนท่าทีที่ทำกับปลื้มทันที)

ภายหลังจากที่ปอมได้ใกล่เกลี่ยให้บีกับปลื้มไม่ทะเลาะกัน ทำให้ทุกคนสามารถช่วยกันทำบ้านให้กระต่ายได้ต่อไปโดยทั้งกลุ่มของบี และกลุ่มของปลื้มได้ช่วยเหลือกัน

ภาพที่ 11 แสดงภาพเด็กทั้งสองกลุ่มช่วยกันสร้างบ้านให้กระต่าย

ตัวอย่างที่ 10 แสดงโอกาสที่เด็กวัยอนุบาลในกลุ่มทดลองได้เรียนรู้ และแสดงออกถึงการแนะนำให้บุคคลอื่นทำบางสิ่งบางอย่างโดยผู้พูดร่วมทำด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือ (NS 2- DIR)

ขณะทำโครงการเด็กเกิดปัญหาแย่งดินเหนียวกัน ปอม ได้เสนอแนะการแก้ปัญหาให้เพื่อน ๆ "เอาอย่างนี้แล้วกัน เอาไว้ตรงกลางอย่าเอามาไว้แค่ฝั่งตนเอง ซึ่งไม่ใช่ตัวเองใช้คนเดียวนะ " จากนั้น ปอมเชิญชวนให้ นท บี แอ๋ม อ่อ น้ำหวาน ช่วยกันยกกล่องดินเหนียวไปไว้ตรงกลางระหว่างบ้าน 2 หลัง ทำให้เพื่อน ๆ สามารถใช้ดินเหนียวได้สะดวกขึ้น ดังภาพที่ 12

ภาพที่12 แสดงภาพเด็ก ๆ ช่วยกันยกกล่องใส่ดินเหนียวไว้ตรงกลางตามที่ปอมได้เสนอวิธีแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดความยุติธรรมทั้งสองฝ่าย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างที่ 11 โอกาสของเด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองในการเรียนรู้และแสดงออกถึงการพูดคุย แสดงความเป็นมิตรที่สะท้อนให้เห็นถึงการร่วมมือกันของตนเองกับบุคคลอื่น (SE2- FT)

ทุก ๆ ระยะของการเข้าร่วมโปรแกรม ฯ เน้นให้เด็ก ๆ ได้ร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ และพูดคุยกับเพื่อนด้วยความเป็นมิตร เช่น ระยะแรกของการสร้างบ้านให้กระต่าย ปูนไม่ยอมให้นทช่วยทำงานในโครงการ

ปูน : นทไม่ต้องทำ เราทำเอง เธอทำไม่เป็น

นท : (ไม่พอใจ) อาจารย์ปูนไม่ให้นททำเลย

ผู้วิจัย : ทำไมละปูน ปูนทำคนเดียวได้หรือคะ

นท : เขาบอกให้นทเป็นที่ปรึกษา

เมื่อปูนได้เรียนรู้ว่าการทำงานให้สำเร็จได้ต้องอาศัยการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นทเข้ามาช่วยแก้ปัญหาที่ปูนทำไม่ได้ และในที่สุดปูนเรียนรู้ที่จะแสดงความเป็นมิตรกับบุคคลอื่นมากขึ้น และยังช่วยแก้ปัญหาให้เพื่อน ๆ อีกด้วย เช่น ปูนบอกวิธีการติดพัดลมให้กระต่ายที่นททำไม่ได้

ภาพที่ 13 แสดงภาพเด็กช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการตกแต่งบ้านให้กระต่าย

ปูน : นทก็เอาสก๊อตเทปติดซิ เราว่าน่าจะได้นะ

นท : (ทำตามที่ปูนเสนอแนะ)

<u>ตัวอย่างที่ 12</u> แสดงโอกาสของเด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองในการเรียนรู้และแสดงออกถึงการเสนอแนะเชิญชวนให้บุคคลอื่นแสดงความคิดเห็น (NS2- SUG)

ในสัปดาห์ที่ 6 ระยะพัฒนาโครงการ เมื่อบ้านทั้งสองหลังได้เชื่อมต่อกันจากความคิดของเด็ก ๆ ร่วมกันแล้ว ปลื้มได้ทำธงชาติไทยขนาดเล็กด้วยกระดาษสี และใช้หลอดทำเสาธง ปลื้มต้องการทราบว่าเพื่อน ๆ อยากให้ธงชาติที่ทำเสร็จไว้ส่วนไหนของบ้านกระต่าย

ปลื้ม : เพื่อน ๆ เราจะติดธงไว้ตรงไหนดี

เพื่อน : (หยุดทำงานของตนเอง หันมามองธงของปลื้ม)

อ๋อ : เออ ....ติดไว้ตรงหน้าบ้าน ....สวย

บี : เห็นด้วยคะ (กับอ๋อ)

ปุน : ใครเห็นด้วยยกมือ (เชิญชวนให้เพื่อนแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่)

น้ำหวาน : (ยกมือ)

ขวัญ : (ยกมือ)

ปอม : (ยกมือ)

บี : (สรุป) ปลื้ม ถ้าอย่างนั้นปลื้มติดไว้ที่หน้าบ้าน

ปลื้ม : ติดไว้ตรงหน้าบ้านของทุกคนเลยมั้ย

เพื่อน : เอา (เห็นด้วย)

ปลื้ม : งั้นบ้านเราดีกว่า ก็หมายถึง บ้านทุกคนไงละ

<u>ภาพที่ 14</u> แสดงภาพการเสนอแนะเชิญชวนให้เพื่อนแสดงความคิดเห็นการวางธงชาติในบ้านกระต่าย

ตัวอย่างที่ 13 แสดงโอกาสที่เด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองได้เรียนรู้และแสดงออกถึงการขออนุญาตจากครูหรือผู้ใหญ่เพื่อทำบางสิ่งบางอย่างสำหรับตนเองและบุคคลอื่น (NS 2- PER)

ขณะทำกิจกรรมในระยะพัฒนาโครงการ เด็กคุ้นเคยกันมากขึ้นจากการช่วยเหลือกันทำกิจกรรมต่าง ๆ เด็กแสดงให้เห็นถึงการขออนุญาตเพื่อทำบางสิ่งบางอย่างร่วมกัน เช่น ปอมและเพื่อน ขออนุญาตผู้วิจัยไปเก็บหญ้าหลังห้องเรียนมาให้กระต่าย โดยมีเพื่อน ๆ ไปช่วยเก็บ และช่วยกันล้างก่อนนำไปให้กระต่ายกิน

ปอม : อาจารย์หนูไปเก็บหญ้าให้ปุยฝ้าย (กระต่าย) หลังห้องกับบี กับแอ๋ม กับปลื้มได้มั้ยคะ

อ๋อ : อาจารย์ หนูไปด้วย

ผู้วิจัย : ได้คะแต่ต้องรีบมานะ

ภาพที่ 15 แสดงภาพเด็กช่วยกันจัดเก็บหญ้ามาให้กระต่ายหลังจากที่ได้ขออนุญาตไปเก็บร่วมกับเพื่อน ๆ

ตัวอย่างที่14 แสดงโอกาสที่เด็กวัยอนุบาลในกลุ่มทดลองได้เรียนรู้ และแสดงออกถึงการชู ประเด็นความยุติธรรม เพื่อให้เกิดความยุติธรรมขึ้นในการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (NS2-FAIR)

ในสัปดาห์ที่ 7 ของการทดลองใช้โปรแกรม เด็กกำลังค้นหาวิธีการที่จะคัดเลือกผู้ที่จะเล่านิทานเกี่ยวกับกระด่าย ในเรื่องที่แต่ละคนได้เตรียมมา เพื่อคัดเลือกเป็นนิทานสำหรับจัดแสดงละคร และทำหนังสือนิทานร่วมกัน เด็ก ๆ ช่วยกันเสนอวิธีการที่จะนำไปใช้ในการคัดเลือกว่าใครคือผู้ที่จะเล่านิทานก่อน เมื่อค้นพบว่าทุกคนต้องการเป็นผู้เล่านิทานก่อน

ผู้วิจัย : เราจะทำยังไงเมื่อทุกคนต้องการเล่านิทานก่อน เด็ก ๆ ลองเสนอวิธีการที่จะคัดเลือกว่าใครจะเป็นผู้เล่าก่อน จะทำยังไง

บี : หนูว่าใครเป่ายิ้งชุบชนะ ได้เล่าก่อน

ปุน : ใช้การลงมติดีกว่า (ตามประสบการณ์ที่ได้รับในการคัดเลือกหัวข้อทำโครงการ)

ปอม : ใช้การนั่งเรียบร้อย ใครนั่งเรียบร้อยคะได้เล่าก่อน

ผู้วิจัย : แล้วใครจะตัดสินว่านั่งเรียบร้อย

ปอม : อาจารย์จิ๋ดัดสิน

ปลื้ม : ใช้การโออาน้อยออก

อ๋อ : ถ้าใครแตกต่างมือขาว มือดำก็ได้

ผู้วิจัย : (เสนอ) ใช้การจับฉลากดีมั้ย

ทุกคน : (สนใจ) ดี

ปอม : อาจารย์เขียนเลขที่ของเด็ก ๆ (เสนอแนะวิธีการ)

ผู้วิจัย : ถ้าอย่างนั้นอาจารย์เขียนเลขที่ลงไปตามนิทานที่เด็ก ๆ เสนอรวมทั้งเรื่องที่อาจารย์จะเล่าด้วยรวมทั้งหมด 11 หมายเลขนะคะ

เมื่อทำฉลากเสร็จ เด็ก ๆ ตกลงกันจะหมุนเวียนกันมาจับฉลากและบอกหมายเลขที่ได้เพื่อให้เพื่อนที่ได้หมายเลขนั้นออกมาเล่านิทานดังภาพที่16

ภาพที่ 16 แสดงภาพเด็กเล่านิทานตามข้อตกลงภายหลังจากการจับฉลาก

ตัวอย่างที่ 15 แสดงโอกาสของเด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองในการเรียนรู้และแสดงถึงความเห็นอกเห็นใจต่อความทุกข์หรือพยายามปลอบโยนบุคคลอื่นให้สบายใจ (SE 2- COM)

ในระยะสุดท้ายของขณะที่ซ้อมละครบริเวณสนามหญ้าหลังห้องเรียน น้องเอริธได้บังเอิญเดินเหยียบเศษกระเบื้องทำให้เท้าเป็นแผล เพื่อน ๆ จึงช่วยกันพาเอริธไปล้างเท้าด้วยสบู่ให้สะอาด บางคนไปขอยาแดง และเมื่อผู้วิจัยทำแผลให้เอริธเสร็จแล้ว สังเกตพบว่า เพื่อน ๆ นอกจากจะห่วงใยเอริธแล้ว ยังคอยถามว่าเจ็บมากมั้ย เพราะกลัวว่าเอริธจะไม่ได้ซ้อมละคร แต่เอริธปลอบเพื่อน ๆ ว่า " ไม่ต้องห่วงเราหายแล้ว เดี๋ยวซ้อมละครต่อ " ซึ่งเพื่อน ๆ ทุกคนสบายใจขึ้น รวมทั้งผู้วิจัยด้วย

ขณะเดียวกันก็สะท้อนให้เห็นถึงการที่เพื่อน ๆ ได้แสดงออกถึงการค้นหาที่มาของความรู้สึกของบุคคลอื่น โดยการถามหรือเสนอแนะเกี่ยวกับความรู้สึกของบุคคลอื่น(NS2-FEE)อีกด้วย

ตัวอย่างที่ 16 แสดงโอกาสที่เด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองได้เรียนรู้ และแสดงออกถึงการแสดงเหตุผลจากความคิดเห็นของกลุ่มโดยใช้คำว่า "พวกเรา" (NS 2- JWE)

เมื่อเด็กรู้จักการทำงานร่วมกันมากขึ้น ความเป็นมิตรการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้เด็กเรียนรู้ และเข้าใจความหมายของคำว่า " พวกเรา " ที่หมายถึง การทำงานหรือกิจกรรมใด ๆ ที่มีตนเองและเพื่อน ๆ รวมอยู่ด้วย ในระยะสุดท้ายของโครงการพบว่า เด็กได้เตรียมการสำหรับการแสดงผลงาน และละคร เด็กได้ทำบัตรเชิญ และนำไปเรียนเชิญอาจารย์ที่ประจำชั้นในโรงเรียน โดยเด็กพูดว่า " พวกเราจัดละครค่ะ และมีปาร์ตี้ด้วย "

ภาพที่ 17 แสดงภาพเด็กนำบัตรเชิญไปเรียนเชิญอาจารย์ประจำชั้นในโรงเรียน

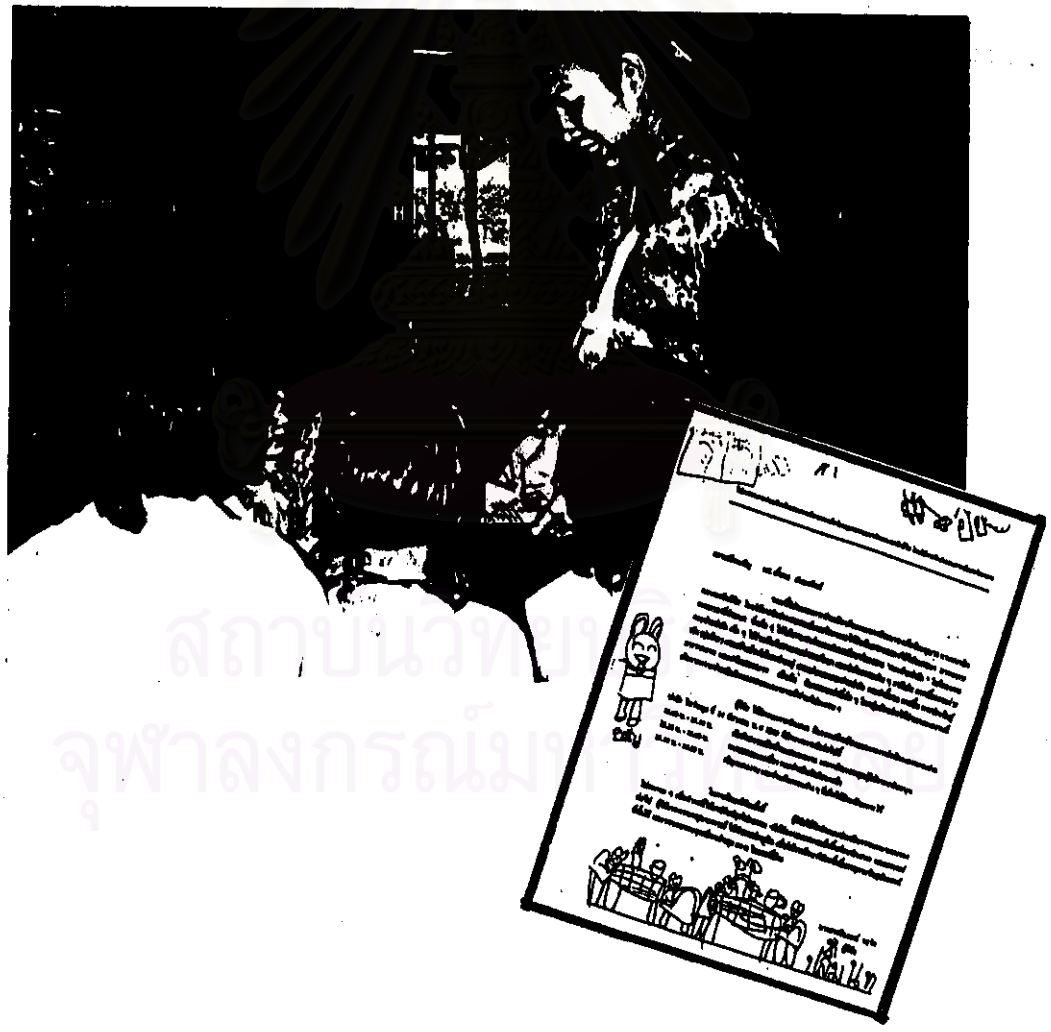

" พวกเราจัดละครค่ะ และมีปาร์ตี้ด้วย "

ตัวอย่างที่ 17 แสดงโอกาสของเด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองในการเรียนรู้ และแสดงออกถึงการพูดคุยกับผู้ใหญ่โดยอ้างความคิดของตนเองและบุคคลอื่น ซึ่งถือว่าเป็นความคิดของกลุ่ม (SE 2 - TAA)

จากการพูดคุยกับผู้ปกครอง พบว่าเด็ก ๆ นำความประทับใจและนำเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้ร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อนในโครงการกระต่ายน่ารักมาเล่าให้ผู้ปกครองฟังทุกวัน ผู้ปกครองบางท่านได้บอกแก่ผู้วิจัยดังต่อไปนี้

ผู้ปกครองของน้องปุน : ปุนชอบมากละ กลับมาเล่าให้ฟังทุกวันบอกว่าพวกเขาสร้างบ้านให้กระต่ายด้วย

ผู้ปกครอง ของน้องนท : นทกลับไปเล่าว่าแสดงละครกัน ปอมเป็นนางฟ้า ปลื้ม ปุนเป็นพี่ใหญ่ ส่วนตัวนทเป็นพระเอก และบอกว่าสนุก

ผู้ปกครองของน้องอ้อ : เห็นกลับไปเล่าให้คุณแม่ฟังทุกวัน อาทิตย์หน้าอ้อบอกอย่าลืมให้มาดูละคร

ภาพที่ 18 แสดงภาพเด็กเล่าประสบการณ์ที่ได้รับในการเข้าร่วมโปรแกรม ฯ ให้ผู้ปกครองฟัง

น้องปุน : แม่คะอันนี้ปุนกับเพื่อนช่วยกันทำ เป็นบัตรเชิญมาดูละครสนุกมากเลย

ตัวอย่างที่ 18 แสดงโอกาสของเด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองในการเรียนรู้และแสดงออกถึงการพยายามสร้างความสนุกสนานให้บุคคลอื่นเพื่อสะท้อนความคิดของบุคคลอื่นโดยไม่มี เจตนามุ่งร้าย(SE 2- TEA)

การที่เด็กๆ ร่วมกันแสดงละครเรื่องกระต่ายทั้งสิบกับนางฟ้า เนื้อเรื่องเน้นความมีน้ำใจของนางฟ้าที่ช่วยกระต่าย และความรักที่ทุกคนมีต่อกัน เด็ก ๆ ต้องการที่จะให้เพื่อน ๆ เห็นว่า การช่วยเหลือกันเป็นสิ่งที่ดี ซึ่งละครมีเนื้อหาสนุกสนาน และสร้างความประทับใจให้กับทุกคนที่เข้าชม ทั้งผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และเพื่อนนักเรียน

ภาพที่ 19 แสดงภาพเด็กเล่นละครเรื่องกระต่ายทั้งสิบกับนางฟ้า ในระยะที่ 3 สรุปและอภิปรายผลโครงการ

ในระยะสรุปและอภิปรายผลโครงการ นอกจากการแสดงละครแล้วเด็กนำผลงานที่ร่วมกันทำออกแนะนำและจัดแสดงให้ผู้เข้าชมงานได้มาเห็นถึงความพยายามและความสำเร็จที่ทุกคนในโครงการร่วมกันสร้าง ได้แก่ บ้านกระต่าย หนังสือนิทานเรื่องกระต่ายทั้งสิบกับนางฟ้า เป็นต้น

ภาพที่ 20 แสดงภาพผลงานที่เด็กทำร่วมกันในโครงการกระต่ายน่ารัก

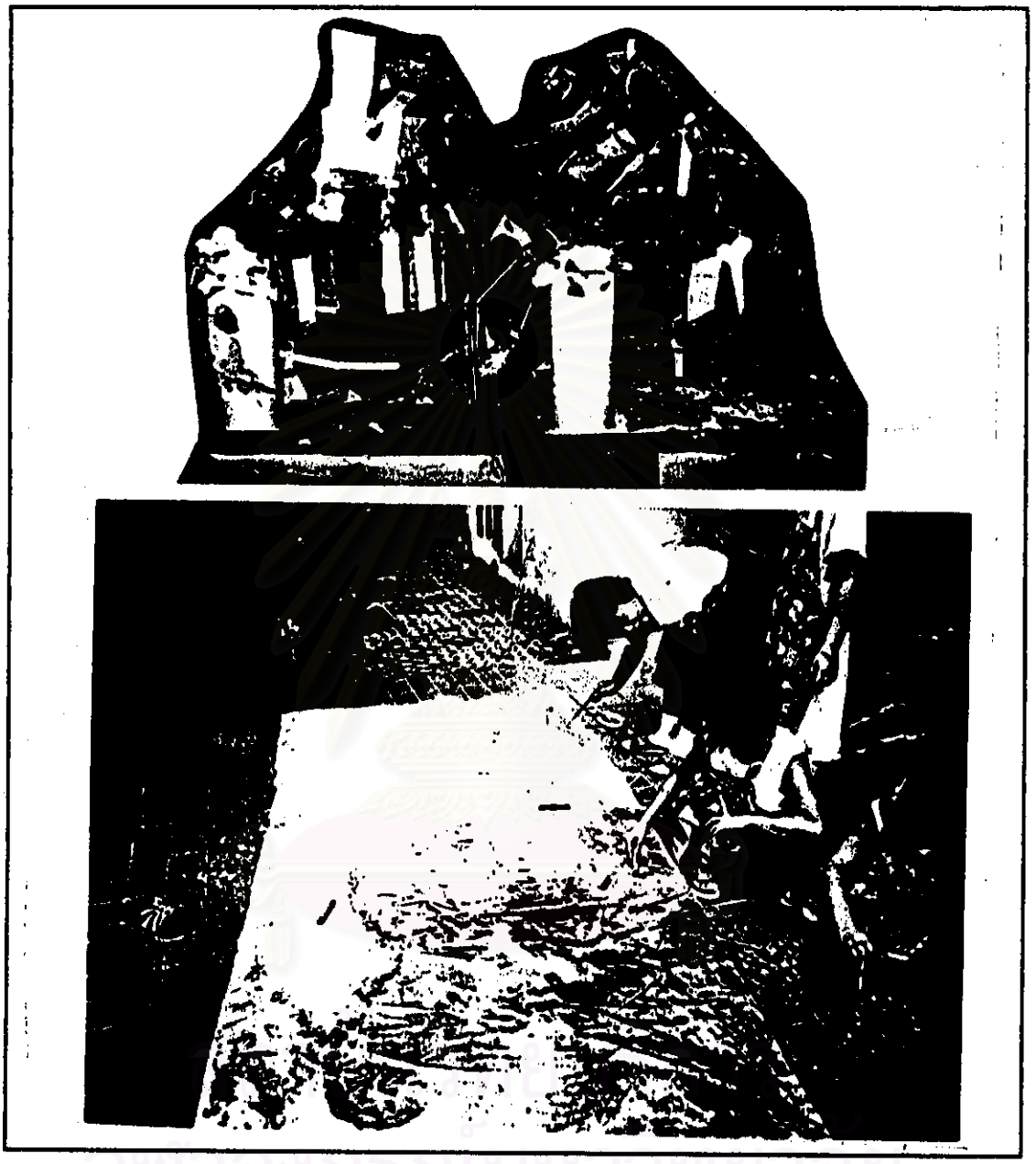

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากพอร์ตโฟลิโอ ที่นำเสนอในตัวอย่างที่ 1 ถึงตัวอย่างที่ 18 สามารถสรุปได้ว่า โปรแกรม ฯ ที่พัฒนาขึ้นเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ และแสดงออกถึงจริยธรรมทางสังคม ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันระดับ 2 โดยใช้การถูงใจหรือความร่วมมือ และด้านการให้และการรับประสบการณ์ร่วมกันระดับ 2 โดยพิจารณาความเหมือนทางความคิดหรือประสบการณ์ ให้กับเด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองขณะเข้าร่วมโปรแกรม ฯ

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ

ผู้วิจัยได้ทำการประเมินระดับความเหมาะสมของโปรแกรม ฯ โดยขอความร่วมมือจากอาจารย์ผู้สอนระดับอนุบาล ผู้ปกครองของเด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลอง และนิสิตปริญญาโทสาขาการศึกษาปฐมวัยที่เข้าร่วมสังเกตการณ์ทดลองใช้โปรแกรม ฯ เป็นผู้ประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมฯ ซึ่งได้รับความร่วมมือในการประเมินครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 15 ท่าน ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 แสดงจำนวนและประเภทของผู้ประเมินระดับความเหมาะสมของโปรแกรม ฯ

ประเภทผู้ประเมิน	จำนวน (คน)
1. อาจารย์ผู้สอนชั้นอนุบาล	2
2. ผู้ปกครองของกลุ่มทดลอง	7
3. นิสิตปริญญาโทสาขาปฐมวัย	6
รวม	15

3.1 ผลการวิเคราะห์ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายความเหมาะสมของโปรแกรม ฯ ด้านการดำเนินกิจกรรมในโปรแกรม ฯ ด้านทัศนะของเด็กที่มีต่อโปรแกรมฯ และด้านการนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้ รายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอในตารางที่ 20 ดังนี้

ตารางที่ 20 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การแปลความหมาย ของการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรม ฯ ด้านการดำเนินกิจกรรมในโปรแกรม ฯ ด้านทัศนะของเด็กที่มีต่อโปรแกรมฯและด้านการนำโปรแกรมฯไปใช้หรือประยุกต์ใช้

ข้อ	ความเหมาะสมของโปรแกรม ฯ	ค่าสถิติ		ความหมาย
		$\bar{X}$	S.D	
	ด้านการดำเนินกิจกรรมในโปรแกรมฯ			
1	โปรแกรมฯ ส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมในการคิดตัดสินใจคัดเลือกหัวข้อที่ศึกษาและทำโครงการร่วมกัน	4.60	0.51	มากที่สุด
2	โปรแกรมฯ ส่งเสริมให้เด็กยอมรับในความคิดเห็นของเสียงส่วนใหญ่รับฟังความคิดเห็นของเสียงส่วนน้อย	4.53	0.52	มากที่สุด
3	โปรแกรมฯ ส่งเสริมการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ต่าง ๆ ร่วมกัน	4.60	0.51	มากที่สุด
4	โปรแกรมฯ ส่งเสริมให้เด็กวางแผนสำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน	4.80	0.41	มากที่สุด
5	โปรแกรม ฯ ส่งเสริมให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการคิดและแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโครงการและชั้นเรียน	4.50	0.52	มากที่สุด
6	โปรแกรม ฯ ส่งเสริมให้เด็กได้ร่วมกันสร้างและปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกันโดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ และความยุติธรรมที่ทุกคนจะได้รับ	4.67	0.49	มากที่สุด
7	โปรแกรม ฯ ส่งเสริมให้เด็กแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างตนเองกับเพื่อนโดยรู้จักการประนีประนอมและให้อภัยซึ่งกันและกัน	4.33	0.41	มาก
8	โปรแกรม ฯ ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ และค้นคว้าในหัวข้อที่สนใจศึกษาในโครงการอย่างลึกซึ้งและใช้วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.60	0.51	มากที่สุด
9	โปรแกรม ฯ ส่งเสริมให้เด็กเลือกทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจ	4.46	0.52	มาก

ตารางที่ 20 (ต่อ) แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การแปลความหมาย ของการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรม ฯ ด้านการดำเนินกิจกรรมในโปรแกรม ฯ ด้านทัศนะของเด็กที่มีต่อโปรแกรมฯและด้านการนำโปรแกรมฯไปใช้หรือประยุกต์ใช้

ข้อ	ด้านการดำเนินกิจกรรมในโปรแกรม ฯ	ค่าสถิติ		ความหมาย
		$\bar{X}$	S.D	
10	โปรแกรม ฯ ส่งเสริมให้เด็กรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ	4.53	0.52	มากที่สุด
11	โปรแกรม ฯส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และการทำกิจกรรมของเด็ก	4.33	0.46	มาก
12	โปรแกรม ฯ มีความยืดหยุ่นให้เวลากับเด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจ	4.33	0.46	มาก
13	บรรยากาศการเรียนการสอนในโปรแกรม ฯ มีความอบอุ่น และเป็นมิตรทำให้เด็กกล้าแสดงความคิดเห็น	4.60	0.51	มากที่สุด
14	โปรแกรม ฯ ส่งเสริมความรับผิดชอบร่วมกันให้กับเด็กในการทำกิจกรรมต่างๆให้บรรลุผล	4.53	0.52	มากที่สุด
	สรุปด้านการดำเนินกิจกรรมในโปรแกรมฯ	4.53	0.49	มากที่สุด
	ด้านทัศนะของเด็กที่มีต่อโปรแกรมฯ			
15	ผู้ประเมินสังเกตพบว่าเด็กที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ มีความสนใจและกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรมฯ	4.67	0.49	มากที่สุด
16	ผู้ประเมินสังเกตพบว่าเด็ก ๆ มีความสุขเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรมฯ	4.67	0.49	มากที่สุด
	สรุปด้านทัศนะของเด็กที่มีต่อโปรแกรมฯ	4.67	0.49	มากที่สุด

ตารางที่ 20 (ต่อ) แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การแปลความหมาย ของการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรม ฯ ด้านการดำเนินกิจกรรมในโปรแกรม ฯ ด้านทัศนะของเด็กที่มีต่อโปรแกรมฯและด้านการนำโปรแกรมฯไปใช้หรือประยุกต์ใช้

ข้อ	ความเหมาะสมของโปรแกรมฯ	ค่าสถิติ		ความหมาย
		$\bar{X}$	S.D	
	ด้านการนำโปรแกรม ฯ ไปใช้ หรือประยุกต์ใช้			
17	โปรแกรม ฯ สามารถนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้ได้ง่ายกับการจัดการศึกษาให้กับเด็กวัยอนุบาลในการสอนปกติ	4.33	0.49	มาก
18	โปรแกรม ฯ มีวิธีการในการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมให้กับเด็กที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียนที่มีรูปแบบการสอนต่าง ๆ ได้	4.33	0.49	มาก
	สรุปด้านการนำโปรแกรมฯไปใช้หรือประยุกต์ใช้	4.33	0.49	มาก
	สรุปความเหมาะสมของโปรแกรมฯทั้ง 3 ด้าน			
1	ด้านการดำเนินกิจกรรมในโปรแกรม ฯ	4.53	0.49	มากที่สุด
2	ด้านทัศนะของเด็กที่มีต่อโปรแกรม ฯ	4.67	0.49	มากที่สุด
3	ด้านการนำโปรแกรม ฯ ไปใช้ หรือประยุกต์ใช้	4.33	0.49	มาก
	สรุปรวม	4.51	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 20 พบว่าอาจารย์ผู้สอนระดับอนุบาล ผู้ปกครองของเด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลอง และนิสิตปริญญาโทสาขาการศึกษาปฐมวัยที่สังเกตการณ์ทดลองใช้โปรแกรมฯ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของโปรแกรมฯ ด้านการดำเนินกิจกรรมในโปรแกรมฯ อยู่ในระดับมากที่สุด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของโปรแกรมฯ ด้านทัศนะของเด็กที่มีต่อโปรแกรมฯ อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของโปรแกรมฯ ด้านการนำโปรแกรม ฯ ไปใช้หรือประยุกต์ใช้ อยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ผลโดยรวมแล้วพบว่าโปรแกรมฯมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด

3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้ประเมินสรุปได้ดังต่อไปนี้คือ

1. ผู้ประเมินที่เป็นผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้เด็กได้เรียนรู้ และทำกิจกรรมในโปรแกรม ฯ เพิ่มมากขึ้นจากเวลาที่กำหนดในการทดลองใช้โปรแกรมฯ

2. ผู้ประเมินที่เป็นผู้ปกครองบางท่านได้แสดงความคิดเห็นว่าโปรแกรมฯ มีประสิทธิภาพในการที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติจริง ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เป็นจริง และมีโอกาสได้เรียนรู้และปรับปรุงแก้ไขในสิ่งที่บกพร่องของตนเอง เด็กได้ฝึกทักษะ พัฒนาเจตคติ และได้เรียนรู้ค้นคว้าสิ่งต่าง ๆ จากโครงการที่ทำ ซึ่งผู้ปกครองมีความคิดว่าถูกได้เรียนรู้ และสามารถนำมาใช้ได้

3. ผู้ประเมินบางท่านเสนอแนะในเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมให้มีความเฉพาะและมีพื้นที่กว้างขวางมากขึ้น เพื่อให้เด็กได้มีสมาธิในการทำงาน และมีพื้นที่ใช้สอยมากขึ้น

จากการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรม ฯ พบว่าผู้ประเมินส่วนใหญ่เห็นว่าโปรแกรม ฯ มีความเหมาะสมระดับมากขึ้นไปและให้ข้อเสนอแนะที่แสดงให้เห็นว่าผู้ประเมินส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการใช้โปรแกรมฯ ที่พัฒนาขึ้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 การปรับปรุงและนำเสนอโปรแกรมการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ มีลำดับขั้นตอนสรุปได้ดังนี้

4.1 นำข้อมูลที่ได้จากการผลการทดสอบระดับจริยธรรมทางสังคมของเด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมระยะหลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ ผลการสัมภาษณ์ชีวิตในชั้นเรียน ผลการวิเคราะห์โอกาสการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมของเด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองจากพอร์ตโฟลิโอ และผลการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมฯ มาวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติม ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 แสดงผลการวิเคราะห์ประเด็นสำคัญที่ต้องปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมและแนวทางการปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำเสนอโปรแกรมฯ ฉบับสมบูรณ์

องค์ประกอบของโปรแกรม	ประเด็นสำคัญที่ต้องปรับปรุง	แนวทางการปรับปรุง
1. แนวเหตุผล	1. ไม่ต้องปรับปรุง	1. ไม่ต้องปรับปรุง
2. หลักการพื้นฐานของโปรแกรม ฯ	2. เพิ่มเติม เพื่อให้ชัดเจน และเป็นแนวทางให้ผู้ใช้ได้เข้าใจมากขึ้น	2. อธิบายหลักการของแนวคิดคอนสตรัคติวิส และการจัดประสบการณ์แบบโครงการ
3. หลักการของโปรแกรม	3. เพิ่มเติม	3. เพิ่มเติมรายละเอียดมากขึ้น
4. วัตถุประสงค์	4. ไม่ต้องปรับปรุง	4. ไม่ต้องปรับปรุง
5. สาระสำคัญของโปรแกรมฯ	5. เพิ่มเติม เพราะโปรแกรม ฯ มีลักษณะเฉพาะ ไม่สามารถดำเนินการโดยใช้แผนการสอนที่เตรียมการไว้ล่วงหน้า	5. นำเสนอสาระสำคัญในโปรแกรมฯให้ชัดเจนมากขึ้น
6. การประเมินผลโปรแกรมฯ	6. เพิ่มเติม เพื่อให้ผู้ใช้โปรแกรมเข้าใจเป้าหมายมากขึ้น	6. อธิบายพฤติกรรมชี้บ่งของจริยธรรมทางสังคมในระดับ 2
7. การดำเนินกิจกรรมในโปรแกรมฯ	7. ไม่ต้องปรับปรุง	7. ไม่ต้องปรับปรุง

ตารางที่ 21 (ต่อ) แสดงผลการวิเคราะห์ประเด็นสำคัญที่ต้องปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมและแนวทางการปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำเสนอโปรแกรมฯ ฉบับสมบูรณ์

องค์ประกอบของโปรแกรม	ประเด็นสำคัญที่ต้องปรับปรุง	แนวทางการปรับปรุง
8. ระยะเวลาที่ใช้ในโปรแกรมฯ	8. ไม่ต้องปรับปรุง	8. ไม่ต้องปรับปรุง
9. การประเมินระดับจริยธรรมทางสังคม ของเด็กวัยอนุบาล ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิส	9. ไม่ต้องปรับปรุง	9. ไม่ต้องปรับปรุง
10. ข้อเสนอแนะในการใช้โปรแกรมฯ	10. เพิ่มเติม	10. นำเสนอข้อเสนอแนะที่ได้จากการทดลองใช้โปรแกรม ฯ
11. ผลผลิตที่ได้จากโปรแกรม ฯ - เอกสารตัวอย่างการทดลองใช้โปรแกรม ฯ ในโครงการกระต่ายน่ารัก	11. จัดทำขึ้นเพิ่มเติม	11.จัดทำเอกสารการทดลองใช้โปรแกรม ฯ เรื่อง โครงการกระต่ายน่ารัก โดยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้โปรแกรมฯ มานำเสนอเพื่อเป็น ตัวอย่างแก่ผู้สนใจที่จะนำโปรแกรมฯไปใช้ หรือประยุกต์ใช้ต่อไป

4.2 ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมตามแนวทางในตารางที่ 21 แล้วนำเสนอโปรแกรมการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมของเด็กวัยอนุบาลตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสโดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ ฉบับสมบูรณ์ เพื่อให้ผู้สนใจนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้ต่อไป ดังรายละเอียดของโปรแกรมฯ ที่นำเสนอใน ภาคผนวก ง